

Producentansvar, reduktions- og genbrugsmål og forbud mod afbrænding af usolgt tekstil

Forslag:

- Indfør et udvidet producentansvar på tekstiler.
- Fastsæt reduktions- og genbrugsmål for markedsførte tekstiler i Danmark.
- Indfør forbud mod afbrænding af usolgte tekstiler.

Formål:

Hvert år sælges der 85.000 tons tøj og tekstiler i Danmark, hvilket svarer til 15 kg tekstiler årligt per dansker. Det enorme forbrug af tøj i Danmark er formentlig en væsentlig grund til, at vi allerede i marts i år havde opbrugt den andel af klodens resurser, som burde række til et helt år¹. Der produceres langt mere tøj, end den enkelte har brug for, og det er på tide at ansvaret for denne overproduktion i højere grad lægges over på mode- og tekstilindustrien selv.

Resursetung tekstilproduktion og mikroplastudledning

Tøjproduktion har store negative konsekvenser for natur og klima, idet det kræver enorme mængder af råmaterialer, vand, sprøjtemidler, kemiske stoffer til indfarvning og transport over lange distancer. Det store resurseforbrug er særligt problematisk, når vi i dag producerer og forbruger langt mere tøj, end vi har brug for. Anslået 677 tons tøj får branchen aldrig solgt, og det helt nye tøj bliver i stedet brændt².

Dertil kommer, at der ifølge en stikprøve er plastik i over halvdelen af det nyeste tøj fra ledende tøjbrands³. Plastik i tøj udleder store mængder mikroplastik, når det vaskes, ligesom plastikmaterialet i sig selv er resursetungt at fremstille og indebærer en risiko for skadelig kemi. Estimer viser, at der for hver 5 kg tøj, der vaskes, udledes op mod 17 millioner tøjfibre, herunder mikroplastik⁴.

Indfør "forureneren betaler"-princip på tekstiler

Det er på tide, at ansvaret for overproduktion og mikroplastudledning fra tekstiler lægges over på mode- og tekstilindustrien selv, da det er dem, der skaber den høje produktionsvolumen og presser "fast fashion" og mange årlige "sæsoner" ud til butikkerne og forbrugerne. Det er også industrien, der er ansvarlige for afgørende ting som design, materialevalg, holdbarhed af produkterne, etc., og her bør incitamentet til at producere mindre mængder i bedre kvalitet være langt større, ligesom det bør være markant mindre fordelagtigt at brænde enorme mængder tøj af, fordi de ikke kan sælges.

¹ <https://www.overshootday.org/newsroom/country-overshoot-days/>

² https://dokumentation.taenk.dk/sites/default/files/rapport_om_nyt_toej_i_affald_2020_forbrugerradet_taenk_eco_net.pdf

³ <https://www.thersa.org/globalassets/reports/2021/fast-fashions-plastic-problem.pdf>

⁴ <https://plasticchange.dk/videnscenter/plastik-i-toj/>

Derfor bør der indføres et udvidet producentansvar på tekstiler, ligesom man har på elektronik og **netop har indført på emballage**.

Fokus på reel reduktion og øget genbrug med nationale mål

Det er dog vigtigt, at der i udformning af producentansvaret er fokus på at sikre en reel *reduktion* i tekstilmængderne og på at *øge genbrug*. Dette kan for eksempel ske ved hjælp af miljøgraderede afgiftsstrukturer samt ved at fastsætte reduktions- og genbrugsmål for tekstiler, som man har gjort i andre lande. Frankrig og Sverige⁵ har haft udvidet producentansvar på tekstiler i en årrække, mens Belgien er på vej til at indføre det.

Samtidig tyder meget på, at et udvidet producentansvar på tekstiler også er på tegnebrættet i EU, og her bør Danmark også som medlemsland skubbe på og gå forrest ved at indføre et nationalt producentansvar på tekstiler.

Forbyd afbrænding af usolgte og ubrugte tekstiler

Danske virksomheder skal i princippet sortere usolgte varer til genanvendelse ifølge affaldsbekendtgørelsen, men reglerne bliver åbenlyst ikke fulgt i den danske tøj- og tekstilbranche, når 677 tons ubrugt tøj bliver brændt af hvert år. Derfor bør man indføre et forbud mod afbrænding af usolgt og ubrugt tekstil, som kan tilskynde branchen til dels at skære ned på produktionen og dels at designe bedre tøj, som lettere kan affaldshåndteres og mere holdbart tøj, som kan genbruges. Det har man gjort i Frankrig, hvor der er forbud mod at afbrænde usolgt tekstil, men også elektriske produkter, hygiejneprodukter og kosmetik⁶.

⁵ (<https://www.innovationintextiles.com/learnings-from-france-on-textile-waste-and-epr/>)
(<https://dakofa.dk/element/svensk-forslag-om-producentansvar-paa-tekstiler/>).
(<https://business.gov.nl/amendment/fashion-chains-must-collect-discarded-clothing/>).

⁶ <https://www.circularonline.co.uk/news/france-to-ban-destruction-of-unsold-non-food-items-in-world-first/>